

ΛΑΚΩΝΙΚΑ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλ. 481.)

Α'.

Μυρολόγια.

Ὅσοι 'ς τὸν ἄδη καταβῶν
 ὀλέθηες δὲν γορεύουν,
 ὀκνηλογηταίς (1) δὲν σούρουνσι
 Γράμματα δὲν ζητοῦσι,
 Μεγαλοσιάνοι κι' ἄρχοντες
 Τόσοι κουτουρητάδες (2).
 Στρατιώταις κι' ἀξιωματικοί
 Καὶ βασιλεῖς μεγάλοι
 Κάνενας δὲν εὐρέθηκε
 Τὸν Χάρω νὰ μαλώσῃ.

('Ο Χάρως.)

Ἦ τὸ ἔμβρα δόνει τὰ κλειδιά
 'ς τὸ εὖγα δὲν τὰ δόνει,
 Βάνει μαντάλους προύτζινους
 Καὶ πόρταις σιδερέϊναις
 Γελάσθη τὸ κακόμοιρο
 Κι' ἔφυγε κι' ἀνεχώρησε
 Ἀπὸ τὸν ψεύτικο ντουῖξ (3)
 Σ' ἂν κι' ἄλλα κακοῖσιζικα
 Πέγασι
 μὰ δὲν ἤρθασι
 Ἔτσι ὀστερήθηκες καὶ σὺ
 τοὺς φίλους καὶ τοὺς συγγενεῖς
 Κι' ἐπύκρανε τ' ἀδέλφια σου
 ποῦ ἦταν ἀμπέλ' ἀτρύγητο
 Κι' ὁ Χάρως τοὺς ἐτρύγησε.

Β'.

Τὰ μυρολόγια λόγια εἶναι
 Τὰ λὲν οἱ λυπημένοι,
 Τὰ λὲν οἱ μελαγχολικοὶ
 Κ' οἱ παραπονεμένοι.
 Καὶ τί παράπονό 'χομεν
 Ἀὖ 'ς τὸν ἄπάνω κόσμῳ
 Ποῦ μὲ τὸν ἥλιο λέπομε (4)
 Καὶ μὲ τὸ φῶς δειπνοῦμε
 Σ' τὸν ἄδ' εἶναι τὰ κλάματα
 Τὰ μαῦρα μυρολόγια
 Ὅπου συνδυῖ δὲν περπατοῦν
 Συντρεῖς δὲν κουθεντρίζουν,
 Συνπέντε καὶ συντέσσεροι
 Μαζὶ στράτα δὲν πέρουν.
 Κάνενας δὲν κατέθηκε
 Σ' τὸν ἄδη καὶ ν' ἀνέβη
 Μόν' ὁ Χριστὸς κι' ὁ Λάζαρος
 ὁποῦ σ' τὸν ἄδη διέχσαν
 καὶ πίσω ἐγυρῶσαν.

Γ'.

Θέλω νὰ κλάψω μὲ ψυχὴ
 Μὰ τὸνομα δὲ λέω

Ἄν μελετήσω τὸνομα
 Βουρκώνομαι καὶ κλαίω.
 Ποῖος εἶδεν ἥλι' ἀπὸ βραδὺς
 Κι' ἄστρο τὸ μεσημέρι,
 Ποῖος εἶδε νύξη ἀστέρων
 Νὰ πάῃ σ' τοῦ πειροῦ της;

Ἀπάντησις εἰς τ' ἀνωτέρω ἐξ ἄλλης γυναικὸς
 συγγενοῦς τοῦ ἀποθανόντος γέροντος.

Τῶρ' ἄρχεται τ' ἁγίου Πιτροῦ
 Κ' οἱ σέμπροι ξεσιμπεύουσι
 Κ' οἱ φίλοι ξεφιλεύουσι
 Κι' ἡσού παιδάκι μου καλὰ
 Καὶ κάμε χίλια τὰ καλὰ
 Τὸ εἰδικόν μας σῶθηκε.

Πάλιν ἄρχεται ἡ γυνὴ τοῦ ἀποθανόντος.

Σήμερο τὰ ματάκια μου
 νὰ κλάψουν πικρομένα
 Γιατί μαυροχωρίζεσθε
 Τὸ σπῖτι σας καυμένα.

Ἀναχωροῦσα.

Τὼ φεύγω καὶ σ' ἀφίνω γιὰ
 Λαμπάδα χρυτωμένη
 Καὶ πῶ κι' ἐγὼ τὸ δρόμο μου
 Μὲ τὴ καρδιά καυμένη.

Δ'.

Τῶν λυπημένων τὴν καρδιά
 Κανεῖς δὲν τὴν ἤξερε
 Κι' ἂν μαγειρεύουν, δὲν δειπνοῦν
 Κι' ἂν στρώνουν, δὲν κοιμοῦνται
 Κι' ἂν τὸν ἐβάλουν τὸν σουρῶ (4)
 Πάλε, τότε σηκώνουν.

Ε'.

Εἰς γέρον ἀποδημήσαντα καὶ θανόντα.

Λεβέντης πέρνε τὰ βουνὰ
 Καὶ τὰ κλαρὶά 'χαιρέτα
 Θέτε κλαρὶά μ' ἀνθίσετα καὶ θέτε μὴν ἀνθῆτε
 Κι' ἐγὼ σ' τὴν ἀπροκιάδα σας
 δὲν ἔρχομαι νὰ κάτσω
 Μηδὲ νὰ φάω, μηδὲ νὰ πρῶ
 μηδὲ νὰ τραγουδέτω.
 Ἀνάθεμαν ὑπὸ ῥεῖφε
 μῆλο σ' τὸν κάτω κόσμῳ
 Κ' ἐν μανδύλι ὀλόχρυσο
 Κι' ἐν σπαθί ἀσημένιο.
 Τρέχουν οἱ νηοὶ γιὰ τὸ σπαθί
 Κι' ἡ νηαὶς γιὰ τὸ μανδύλι
 Τρέχουν καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ
 νὰ παίξουν τὸ μῆλο.

ΣΤ'.

Ἐχθὲς, προχθὲς
 ἐπέρασα σ' τοῦ Χάρου τὰ καντούνια
 Κι' ἀγροίκησα
 κι' ἐμάλωνεν ἡ Χάριστα τὸν Χάρω
 Χάρε! καὶ τί
 μὲ τὸ ἤφιρες τὸ βαρυαῖρωστημένο

1) Συγγενεῖας. 2) Παλληκάρια. 3) Τσερκ. κόσμος.
 4) Βλέπομεν.

4) Τραπέζιον χαμηλόν.

Θέλει ἐρτακρήσαρο ψωμί
 θέλει κρασί μουκάτο,
 Καί θέλει μένας γόνατα
 θέλει αδερφή ἀγκάλαις.

Ζ΄.

Ὁ Χάρος κι' ὁ μυροφονῆς
 συνδυὸ συμπερπατοῦσι,
 Σ' ἕνα τραπέζι καθοῦνται
 νὰ φαῖ καὶ νὰ πιῶσι.
 Λέγει ὁ χάρος τοῦ φονῆ
 λέγει ὁ φονῆς τοῦ Χάρου
 Ἐσὺ τοῦ δόνεις ἀρρώστια
 τὸν πέρεις δὲν τὸν πέρεις
 Μὰ γὼ τοῦ δόνω μπαλαμά
 Τὸν πέρω δὲν τ' ἀρίνω.

Η΄.

Ἀνάθεμα κι' ἂν δὲν πο.ῶ
 κι' ἂν δὲν ἀναστανάζω
 Κι' ὅταν μὲ πέρνει ὁ πόνος σου
 θγαίνει καὶ σὲ φωνάζω.
 Χάρτο νὰ ἤμουν σ' τὸ μνημά σου
 σ' τὴν τάφο σου λουλούδι,
 Πέτρα σ' τὸ κεφαλάκι σου
 καὶ πλάκα σ' τὰ πλευρά σου,
 Κι' ὅταν ἐσὺ μὲ μίλειγες
 ν' ἀκούγω τὴ λαλιά σου,
 Ὅσῃν λαλήσω καὶ ἂν σοῦ εἰπῶ
 ὅλα χαμένα τάχω
 παρηγοριά δὲν ἀπαιτῶ
 παρηγοριά δ' εὐρίσκω
 Τρέχουν τὰ μάτια μου βιοχὴ
 τὰ δάκρυα μου ποτάμι
 Νὰ χάσω θέλω τὴ ζωὴ
 Ν' ἀρθῶ νὰ σ' ἀνταμώσω.

ΔΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ.

ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ. Κατ' ἐκθεσιν τοῦ πρὸς τῇ ἱερᾷ τῆς Ῥωσσίας Συνόδου Αὐτοκρατορικοῦ Ἐπιτρόπου ἐν ἔτει 1869 ἡσπάσαντο τὴν ὀρθοδοξίαν ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ αὐτοκρατορίᾳ 18,754 ψυχαί, ὧν 3,332 ἀπέστησαν τοῦ λατινικοῦ δόγματος, 872 ἐτέρων χριστιανικῶν δογμάτων, 2,795 διζφύρων αἱρέσεων, 486 τῆς θρησκείας τῶν Ἰουδαίων, 8,243 τῆς τῶν Μωαμεθικῶν, καὶ 3,026 τῆς εἰδωλολατρείας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΒΕΛΓΙΚῃ. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπαιθμήσιν ἡ Βελγικὴ περιέχει 4.827,833 κατοίκους, ἥτοι 2.419,630 ἄνδρας, 2,408,194 γυναῖκας, καὶ 76,369 οἰκίας. Ἐξ αὐτῶν 2,507,491 ὁμιλοῦσι μόνον τὴν φλαμανδικήν, 2,041,781 τὴν γαλλικὴν, 35,356 τὴν γερμανικὴν, 308,364 τὴν γαλλικὴν καὶ τὴν φλαμανδικήν, 23,448 τὴν γαλλικὴν καὶ τὴν γερμανικὴν, καὶ 4,966 τὴν γαλλικὴν, τὴν γερμανικὴν καὶ τὴν φλαμανδικήν.

58 πρὸς τοὺς 100 γινώσκουσιν ἀνάγνωσιν καὶ γράφειν, καὶ 42 πρὸς τοὺς 100 εἰσὶν ἀναλφάβητοι. Ἡ ἐπαρχία ἐν ἣ τὰ γράμματα καλλιεργοῦνται ἐπιμαλέστατον εἶναι ἡ πρὸς Λουξεμβούργον ὅπου οἱ ἀναγινώσκοντες καὶ γράφοντες λογιζονται 77 πρὸς

τοὺς 100, ἡ δὲ ἥτιον εὐμαθὲς εἶναι ἡ τῆς ἀνατολικῆς Φλανδρίας, ἐν ἣ λογιζονται 52 ἐπὶ ἑκατὸν οἱ γινώσκοντες γράμματα.

Ἐν αὐταῖς ταῖς Βρυξέλλαις τῶν μὲν ἀναγινωσκόντων ὁ ἀριθμὸς εἶναι 91,785, τῶν δὲ πάντῃ ἀγγραμμάτων 66,570 ἄρα τὸ ἐν τρίτον τῶν κατοίκων εἶναι ἀναλφάβητοι. Εἰς τὰ περίχωρα 150, 262 ἀναγινώσκουσι, καὶ 129,655 εἶναι ἀγράμματοι. Ἐντεῦθεν φαίνεται ὅτι πλησιεστάτα τῆς καθέδρας τοῦ Βελγίου, τὸ νέφος τῆς ἀμυθείας καὶ τῆς δεισιδαιμονίας εἶναι πυκνότερον. Καὶ ὅπως κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ ὑπουργείου ὁ ἀριθμὸς τῶν δημοτικῶν διδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλλων δὲν εἶναι μικρὸς, 23,634. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐκ τούτων 11, 143 εἶναι ἱερεῖς καὶ μοναχοί, ὧν ἡ ἐπιρροὴ ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐξῆς.

Ὅτε τὸ Βέλγιον ἐχωρίσθη ἀπὸ τῆς ὀλλανδίας πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν, διέλυσε τὰ ἐκκλησιαστικὰ σωματεῖα ὡς σωματεῖα δικαστικά, καὶ ἐτήρησεν αὐτὰ ὡς ἀπλᾶς ἐταιρίας. Ἀλλὰ τί ἐγένετο ἐντὸς τῶν τεσσαράκοντα τούτων ἐτῶν; Τῶν μοναχικῶν ἐταιριῶν ὁ ἀριθμὸς οὐ μόνον δὲν ἡλαττώθη, ἀλλὰ καὶ κῦξησε σημαντικά.

Ἰδοὺ τινὰ παραδείγματα.

Τὸ μὲν 1846 ὑπῆρχον 23 ἐταιρίαι μοναχῶν (ἄνδρων) συγκροτούμεναι ἐκ 238 προσώπων, τὸ δὲ 1866 ἐγένοντο 30 μετὰ 535. Τὸ 1846 οἱ ἀσχολούμενοι περὶ τὴν διδασκαλίαν μοναχοὶ εἶχον 68 καταστήματα μετὰ 870, τὸ δὲ 1866 ἤνοιξαν 74 καταστήματα μετὰ 913. Οἱ ἀναχωρηταὶ εἶχον τὸ 1846 32 μονὰς μετὰ 870 προσώπων, τὸ δὲ 1866, 51 μετὰ 636. Τὸ 1846 δὲν ὑπῆρχον ἐτι ἐνχωρηταὶ μετερχόμενοι τὸν διδασκαλόν, τὸ 1866 ὅμως συνέστησαν 13 καταστήματα μετὰ 262 μοναχῶν διδασκάλων.

Αἱ δὲ γυναῖκες τὸ μὲν 1845 εἶχον 152 μοναστήρια μετὰ 2,526 μοναχῶν νοσοκόμων, τὸ δὲ 1866 ὁ ἀριθμὸς ἀνέβη εἰς 223 μονὰς καὶ 3117 ἀδελφὰς νοσοκόμους. Τὸ 1846 αἱ νοσοκόμοι καὶ διδασκαλοὶ εἶχον 93 καταστήματα μετὰ 1429 ἀδελφῶν, τὸ δὲ 1866 174 μετὰ 2410. Τὸ 1846 αἱ ἀναχωρήτριαι εἶχον 57 μοναστήρια μετὰ 2283 μοναχῶν, τὸ 1866, ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναστηρίων τούτων ἡλαττώθη εἰς 49, ὡς καὶ ὁ τῶν μοναχῶν εἰς 2123, διότι προετίμησαν νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς διπλὰ ἔργα, νὰ ἀσκητεύωσι δηλαδὴ καὶ νὰ διδάσκωσι· διὸ τὸ 1866 ἤνοιξαν 13 καταστήματα περιέχοντα 307 μοναχὰς διδασκούςας. Αἱ μοναχοὶ αἱ ἀποκλειστικῶς ἀσχολούμεναι εἰς τὴν διδασκαλίαν εἶχον τὸ 1846, 93 καταστήματα μετὰ 1429 μοναχῶν, τὸ δὲ 1866, 789 μετὰ 7,249 μοναχῶν. Ἀλλὰ ἐδίδασκον πάντες οἱ μοναχοὶ καὶ αἱ μοναχοί;

Ἀπὸ τίνος ἐκθέσεως ὑποβληθείσης τὴν 2 Μαρτίου εἰς τὴν ἐν Βρυξέλλαις Βουλὴν ἐξάγεται ὅτι, ἐκ τῶν 11,143 μοναχῶν τῶν δύο φύλων, οἵτινες ἐνεγράφησαν εἰς τὰ δυνάμει βιβλία ὡς διδάσκοντες, μόνον 3901 ἐδίδασκον, οἱ δὲ λοιποὶ καὶ αἱ λοιπαὶ 7145 διῆγον βίον θεωρητικὸν καὶ μακάριον.

(*La Rivista Europea.*)